

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000705

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Онищенко Олена Олександрівна

2. Olena O. Onyshchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-8505-2999

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 053 Психологія

Дата захисту: 27-05-2026

Спеціальність за освітою: 053 Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12489

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21

Тема дисертації:

1. Вплив екзистенційної кризи на трансформацію ціннісно-сміслових орієнтацій молоді в умовах війни
2. The influence of the existential crisis on the transformation of the value-semantic orientations of youth in wartime

Реферат:

1. Метою дисертаційного дослідження є виявлення особливостей впливу екзистенційної кризи на трансформацію ціннісно-сміслових орієнтацій молоді в умовах війни. У дисертаційній роботі викладено комплексне дослідження ключових понять аксіосфери людини: «цінності», «ціннісні орієнтації» та їх трансформації у ціннісно-сміслові орієнтації, які детермінують життєву стратегію людини, поведінкові патерни та установки. Встановлено, що аксіосфера людини є не лише взаємодією з позиції людина в суспільстві, а у процесі розвитку, ціннісно-сміслові орієнтації поступово стають потужним механізмом для життєстійкості та адаптації молоді у зіткненні з кризовими умовами, зокрема, в умовах війни в Україні, коли попередні патерни можуть втратити свою актуальність і виникає гостра потреба у переосмисленні життєвих пріоритетів. Наукова новизна та значення отриманих результатів визначається комплексним дослідженням

трансформації ціннісно-смилових орієнтацій молоді в умовах екзистенційної кризи, зокрема, під час війни в Україні, психологічного виміру з урахуванням проживання травматичного досвіду, критеріїв, механізмів сенсотворення та вибіркової стратегії адаптації. Вперше: - визначено, що до комплексного вивчення впливу екзистенційної кризи, спричиненої війною, на ціннісно-смилові орієнтації, психологічну стійкість і смислову інтеграцію молоді увійшли: аналіз ціннісних пріоритетів і патернів, формування прийняття себе в умовах кризи, уявлень про майбутнє, виявлення внутрішніх ресурсів, що сприяють подоланню екзистенційної напруги. - здійснено системний аналіз механізмів трансформації ціннісно-смилової сфери молоді під впливом екзистенційної кризи в умовах війни. - доведено на емпіричному рівні, що рівень проживання екзистенційної кризи може стати медіатором між травматичним досвідом війни та змінами ціннісно-смилової сфери у молоді; - означено, що в період війни екзистенційна криза виступає потужним фактором, що може стимулювати глибинну трансформацію ціннісних орієнтацій молоді. Соціально-політичні потрясіння та невизначеність спричиняють переоцінку пріоритетів і формування нових ціннісно-смилових структур, молодь реагує на ці зміни шляхом інтеграції попереднього та набутого досвіду. - виявлено, що потенціалом до екзистенційного зростання молоді через зовнішню кризу та можливість формування нової ціннісно-смилової структури на основі проживання цього досвіду є збереження певного відчуття сенсу життя та перебування у фазі його активного пошуку. Показник «Наявність сенсу» (НС) як стабілізуючий чинник, створює внутрішню опору, стійкість до зовнішніх потрясінь, тоді як показник «Пошук сенсу» (ПС) -- трансформації життєвих орієнтирів і прагнення до смислотворення. Показник задоволеність життям (ЗЖ) та його рівні є неоднозначним у молоді і має широкий спектр переживань – від внутрішньої стійкості до почуття незадоволеності життям і почуття втраченості сенсу. - визначено, що в умовах кризи символізація переживань стає не лише відображенням внутрішнього стану молоді, але й активним чинником екзистенційної рефлексії. Через символи молодь переосмислює власну ідентичність, конструює оновлену систему цінностей, що ґрунтується на єдності, взаємодопомозі та духовній силі. Молодь у кризовій ситуації спирається на міжособистісні відносини як на головний ресурс смислотворення особистості, що лише підтверджує знецінення зовнішніх атрибутів на користь духовних смислів. Молодь надає перевагу тим символам, які здатні забезпечити відчуття внутрішньої опори та стабільності, моральної сили та перспективи майбутнього. Це свідчить про адаптивний потенціал молоді, здатність не лише долати стрес, а й трансформувати пережиту екзистенційну кризу в поштовх до розвитку і доводить, що символи виступають не лише відображенням досвіду, а є дієвим інструментом самопізнання та формування життєвих орієнтирів у процесі екзистенційної кризи. Виділено три рівня подолання кризи у обстежуваних: - Конструктивний рівень проживання екзистенційної кризи. Високі показники свідчать про активне проживання кризи та здатність до її конструктивного подолання. Високий рівень насущних цінностей та наявність планів на майбутнє – орієнтація на смислотворення, пошук внутрішніх опор. Свобода та розвиток розглядаються як внутрішні ресурси для подолання кризи. Рівень життєрадісності зростає, а значущість розваг знижується, що вказує на смислотворчу переорієнтацію. . - Помірний рівень проживання екзистенційної кризи. Загальний показник -межевий стан. Показники: насущні цінності, криза як прийняття себе, прийняття життєвої мінливості, плани на майбутнє, на середньому рівні – старі смисли втрачають значення, нові ще не сформовані. Потребує підтримки, потенційно відкриті для особистісного зростання. Соціальні цінності відіграють ключову роль: підтримка, приналежність, взаємодія з іншими.

2. The aim of the dissertation research is to identify the features of the influence of the existential crisis on the transformation of the value-semantic orientations of youth in wartime. The dissertation work presents a comprehensive study of the key concepts of the human axiosphere: “values”, “value orientations” and their transformation into value-semantic orientations that determine a person’s life strategy, behavioral patterns and attitudes. It has been established that the human axiosphere is not only an interaction from the position of man in society, but in the process of development, value-semantic orientations gradually become a powerful mechanism for the vitality and adaptation of young people in the face of crisis conditions, in particular, in the conditions of the war in Ukraine, when previous patterns may lose their relevance and there is an urgent need to rethink life priorities. The scientific novelty and significance of the results obtained are determined by a comprehensive study

of the transformation of the value-semantic orientations of youth in conditions of existential crisis, in particular, during the war in Ukraine, the psychological dimension taking into account the experience of traumatic experience, criteria, mechanisms of sense-making and selective adaptation strategies. For the first time: - it was determined that the comprehensive study of the impact of the existential crisis caused by the war on the value-semantic orientations, psychological stability and semantic integration of youth included: analysis of value priorities and patterns, formation of self-acceptance in conditions of crisis, ideas about the future, identification of internal resources that contribute to overcoming existential tension. - a systematic analysis of the mechanisms of transformation of the value-semantic sphere of youth under the influence of the existential crisis in conditions of war was carried out. - it is proven at the empirical level that the level of living an existential crisis can become a mediator between the traumatic experience of war and changes in the value-meaning sphere in youth; - it is determined that during the war, the existential crisis acts as a powerful factor that can stimulate a deep transformation of the value orientations of youth. Socio-political upheavals and uncertainty cause a reassessment of priorities and the formation of new value-meaning structures, youth react to these changes by integrating previous and acquired experience. - it is revealed that the potential for existential growth of youth through an external crisis and the possibility of forming a new value-meaning structure based on living this experience is the preservation of a certain sense of the meaning of life and being in the phase of its active search. The indicator "Presence of meaning" (NS) as a stabilizing factor creates internal support, resistance to external shocks, while the indicator "Search for meaning" (PS) --transformation of life orientations and the desire for meaning. The indicator of life satisfaction (LS) and its levels are ambiguous in youth and have a wide range of experiences - from internal stability to a sense of dissatisfaction with life and a sense of loss of meaning. - it is determined that in conditions of crisis, the symbolization of experiences becomes not only a reflection of the internal state of youth, but also an active factor of existential reflection. Through symbols, youth rethink their own identity, construct an updated system of values, based on unity, mutual assistance and spiritual strength. Youth in a crisis situation relies on interpersonal relationships as the main resource for the meaning-making of the individual, which only confirms the depreciation of external attributes in favor of spiritual meanings. Young people prefer those symbols that are able to provide a sense of internal support and stability, moral strength and prospects for the future. This indicates the adaptive potential of young people, the ability not only to overcome stress, but also to transform the experienced existential crisis into an impetus for development and proves that symbols are not only a reflection of experience, but are an effective tool for self-knowledge and the formation of life guidelines in the process of an existential crisis. Three levels of overcoming the crisis in the surveyed are distinguished: - Constructive level of experiencing the existential crisis. High indicators indicate active experiencing of the crisis and the ability to overcome it constructively. High level of essential values and the presence of plans for the future - orientation to meaning-making, search for internal supports. Freedom and development are considered as internal resources for overcoming the crisis. The level of cheerfulness increases, and the significance of entertainment decreases, which indicates a meaning-making reorientation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Інформаційні та комунікаційні технології

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Онищенко О.О. Ціннісні орієнтації як регулятор життєстійкості молоді в умовах екзистенційної кризи. Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія». 2024. Випуск 11(45). С.1492-1506. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-1492-1506](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-1492-1506)
- 2. Онищенко О.О. Пошук сенсу життя і ціннісні орієнтації: екзистенційний підхід до дослідження особистості. Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія». 2024. Випуск 12(40). С.1666-

1678. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-1666-1678](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-1666-1678)

- 3. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Трансформація ціннісних орієнтацій молоді під впливом екзистенційної кризи війни в Україні. Наука і освіта. 2025. №3. С. 39-46. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2025-3-5>
- 4. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Ціннісні орієнтації сучасної молоді в умовах екзистенційної кризи під час воєнного стану. Конструктивна рефлексія конфронтації і кооперації: психологічні ризики і ресурси війни : матеріали міжнародної міжгалузевої конференції (м. Київ, 25 квітня 2023 р.) / за ред. Л. А. Найдьоновой, М. І. Найдьонова, Л. В. Доценко. Київ, IRIS, 2023. С. 232-237. DOI:doi.org/10.59416/UBLX3612
- 5. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Теоретичний аналіз ціннісних орієнтацій молоді України в період соціально-політичної трансформації. XIII. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і студентів XII Глухівські наукові читання – 2023 «Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук» (6-8 грудня 2023 р.). Глухів: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, 2023. С.133-135.
- 6. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Екзистенціалізм особистості в умовах воєнного стану. Сучасні проблеми гуманітарної науки і практики: філософський, психологічний та соціальний виміри : збірник наукових праць IX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 грудня 2023 р.). Київ : ПВТП «LAT&K», 2023. С. 203-208. URL : https://deps.snu.edu.ua/media/filer_public/e4/8e/e48e27c5-4170-498b-a7f9-f1f9abdc2d3/zbirnik_naukovikh_prats_2023.pdf
- 7. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Теоретичний синтез аксіосфери молоді юнацького віку та екзистенційної кризи під час воєнного стану. Південноукраїнські наукові студії : програма та матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 04-05 грудня, 2023 р.) / відпов. за випуск Петінова О.Б. Одеса, 2024. С.125-130. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/18876>
- 8. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Соціально-психологічний підхід дослідження молоді юнацького віку в екстремальних умовах. Актуальні проблеми практичної психології : збірн. наук. праць Міжнародн. наук.-практич. інтернет конф. (17 травня 2024 року, м.Одеса). Одеса, 2024. С. 132-134. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/20354>
- 9. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Творча саморегуляція емоційних станів молоді в екстремальних умовах. Психологічні проблеми творчості: матеріали XXIV Міжнародної наукової психологічної конференції, 24 червня 2024 року / за ред. В.О. Моляко. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2024. С.197-204. URL: <https://surl.gd/cfuouy>
- 10. Симоненко С.М., Онищенко О.О. Екзистенційна криза і пам'ять: адаптація ціннісно-сміслових орієнтацій молоді під впливом травматичних досвідів війни. Пам'ять і особистість : матеріали наук.-практ. конф., 29 травня. 2025 р. Харк. нац. ун-т. Харків: 2025.С. 142-146.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U100157

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Симоненко Світлана Миколаївна

2. Svitlana M. Symonenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5491-6637

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фурман Анатолій Васильович

2. Anatolii V. Furman

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1550-6955

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононенко Оксана Іванівна

2. Oksana I. Kononenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8676-7410

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинюк Ірина Анатоліївна

2. Iryna A. Martyniuk

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1644-5381

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельничук Ірина Валентинівна

2. Iryna V. Melnychuk

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1982-7393

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вдовіченко Оксана Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вдовіченко Оксана Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Княжева І. А.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна